

Члан 12.

Поступак употребе и упутство за уградњу и пројектовање садржи техничке податке и опис опреме, првенствено дијаграм зрачења и напајање средстава.

Члан 13.

(1) Упутство за основно одржавање система израђује се тако да се кориснику омогући преглед и одржавање опреме за правилну употребу система.

(2) Посебна пажња усмјерена је на изворе напајања, контролу и њихово одржавање, те благовремену замјену ако је потребна.

Члан 14.

Саставни дио упутства за употребу чини додатак у којем су обрађени:

- 1) скица опреме,
- 2) блок-шема,
- 3) поларни дијаграм,
- 4) остали дијаграми,
- 5) подаци за монтажу и вођење,
- 6) подаци у вези са кабловима и проводницима,
- 7) подаци за електрично повезивање,
- 8) податак о заштити од напона грешке и статичког електрицитета,
- 9) међусобно постављање више уређаја ради формирања заштитних баријера,
- 10) начин повезивања са периферном или централном процесном јединицом,
- 11) начин повезивања напајања и уземљења,
- 12) детаљи мјеста за подешавање,
- 13) остали подаци битни за правилну употребу система.

Члан 15.

(1) Сервисно упутство израђује се као одвојено упутство за сложенији систем или као саставни дио упутства за употребу за једноставнији систем.

- (2) Сервисно упутство из става 1. овог члана садржи:
- 1) техничке податке,
 - 2) опис електричне шеме,
 - 3) монтажне шеме (за сваку штампану плочу посебно),
 - 4) листу резервних дијелова,
 - 5) карактеристичне тачке за контролу и мјерења са називним (референтним) вриједностима,
 - 6) преглед употријебљених електронских елемената,
 - 7) опис начина подешавања система, према датим референтним вриједностима битним за правилно функционисање и употребу опреме,
 - 8) преглед мјерних инструмената потребних за контролу и подешавање система,
 - 9) преглед заштитних мјера,
 - 10) податке у вези са експлозивном заштитом.
- (3) Сервисно упутство, поред података из става 2. овог члана, садржи и податке о произвођачу у складу са чланом 7. овог правилника.

Члан 16.

(1) Прва и последња страница техничке документације прописане су чл. 7. и 8. овог правилника.

(2) Илустрације, као саставни дио техничке документације (шеме, скице, цртежи, фотографије, дијаграми и табеле), јасне су, једноставне, прегледне и прецизно израђене.

(3) Илустрације из става 2. овог члана означавају се пуним или скраћеним називом врсте илустрације (шема, слика и сл.) и арапским бројевима од један па навише (шема 2, слика 1. и сл.).

(4) Ради лакшег праћења употребљавају се заједнички називи свих врста илустрација из става 2. овог члана, без обзира на врсту илустрације.

Члан 17.

(1) Повјерљивост техничке документације означава се одређеним степеном повјерљивости, а степен повјерљивости одређује произвођач.

(2) Степен повјерљивости техничке документације за упутство за употребу је без степена повјерљивости, а степен повјерљивости за сервисно упутство је повјерљиво.

(2) У складу са степеном повјерљивости из става 2. овог члана одређује се начин употребе и чувања техничке документације.

(3) Упутство за употребу издаје се кориснику уз сваки систем.

(4) Сервисно упутство уз евиденцију коју води произвођач или заступник издаје се само кориснику који одржава системе и чува са ознаком степена повјерљивости: "ПОВЈЕРЉИВО".

Члан 18.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о техничким нормативима за израду техничке документације којом морају бити снабђени системи, опрема и уређаји за откривање пожара и алармирање ("Службени гласник Републике Српске", број 42/13).

Члан 19.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: С/М-020-90/20

21. септембра 2020. године
Бања Лука

Министар,
Мр Драган Лукач, с.р.

1845

На основу члана 23. став 7. Закона о заштити од пожара ("Службени гласник Републике Српске", број 94/19) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар унутрашњих послова у сарадњи са министром енергетике и рударства, 21. септембра 2020. године, д о н о с и

П РА В И Л Н И К О ТЕХНИЧКИМ НОРМАТИВИМА ЗА ЗАШТИТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ПОСТРОЈЕЊА И УРЕЂАЈА ОД ПОЖАРА

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се технички нормативи за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара.

Члан 2.

Одредбе овог правилника не примјењују се на електроенергетска постројења и уређаје у просторијама угрожене од експлозивне атмосфере или запаљиве прашине, у просторијама у којима се ради са експлозивима и у рудницима са подземном експлоатацијом, као ни на постројења електричне вуче.

Члан 3.

Изрази употријебљени у овом правилнику имају следећа значења:

1) ватроотпорност или отпорност на пожар је способност објекта или дијела објекта да за утврђено вријеме испуњава захтијевану носивост (Р) и/или интегритет (Е) и/или топлотну изолацију (И) и/или друго очекивано својство, како је прописано стандардима о испитивању и класификацији отпорности на пожар,

2) ватроотпорне (ватросталне) преграде су грађевинске конструкције (зид, строп, под и слично) које изложене пожару током одређеног времена чувају своју носивост, спречавају продор пламена и топлотног зрачења, у складу са захтјевима стандарда за испитивање отпорности на пожар,

3) ватроотпорно заптивање је попуњавање отвора у зидовима, поду и стропу, које се изводи приликом вођења електричних каблова кроз зидове, подове и стропове на граници пожарних сектора, односно кроз друге зидове, подове и стропове који треба да испуњавају захтјеве отпорности на пожар, а затварање ових отвора изводи се посебним малтерима, ватроотпорним преградама или тзв. пожарним јастучићима, који осигуравају исту класу отпорности на пожар, као и грађевинске конструкције (зид, строп, под и сл.) кроз које кабли пролазе,

4) електроенергетски објекат је грађевинско-електромонтажна цјелина која служи за производњу, пренос, трансформацију и дистрибуцију електричне енергије,

5) електроенергетски објекат без посаде је објекат у којем није стално присутно погонско (смјенско) особље, него се нормалан рад електроенергетског објекта осигурава контролом и управљањем из центра контроле и/или управљања,

6) електроенергетско постројење је скуп уређаја (направа, справа, апарата) конструктивних и функционалних веза, које у систему производње, трансформације, преноса и дистрибуције електричне енергије има јасно одређену техничку, технолошку и информациону намјену,

7) електроенергетски уређај (направа, справа, апарат) је дио електроенергетског постројења који има одређену намјену и може је обављати у оквиру постројења или самостално,

8) инсталација је скуп међусобно повезане опреме (електричне, механичке и друго), која служи за повезивање уређаја у техничко-технолошку цјелину,

9) незапалив материјал је материјал који се може разврстати према БАС EN 13501 стандарду,

10) нужно освјетљење је сигурносно освјетљење које се у случају нестанка напајања из мреже аутоматски пребацује на помоћни извор напајања, а осигурава најмање потребно освјетљење у временском периоду, што омогућава да особље може несметано предузети нужне радње у вођењу постројења или завршити започете послове,

11) опрема је скуп појединачних уређаја, стројева, процесне инсталације и других производа од којих се састоји постројење или су самостално уграђени у грађевину и служе технолошком или другом процесу којем је намијењена грађевина,

12) противпанично освјетљење је сигурносно освјетљење које се у случају нестанка напајања из мреже аутоматски пребацује на акумулаторске батерије (централно или појединачно) и освјетљава најкраћи пут за излазак из електроенергетског објекта (евакуацију),

13) спрема за гашење пожара су скуп елемената, функционално повезаних и непреносивих (системи за гашење водом, угљен-диоксидом, прахом, гасовитим средством, пјеном и друго), које се користе за гашење пожара, а могу дјеловати самостално или заједно са системом за дојаву пожара, те заштитним уређајима и инсталацијама за спречавање ширења пожара и настајања експлозије,

14) сигурносна расвјета је заједнички назив за нужно и противпанично освјетљење и аутоматски се јавља када нестане основно освјетљење,

15) стабилни уређај за гашење пожара је заједничко, независно од осталих система, дјеловање система за дојаву пожара и система за гашење пожара, а систем за дојаву пожара активира рад система за гашење пожара,

16) тешко запаљив материјал је материјал који се може разврстати према БАС EN 13501 стандарду,

17) уређај подложен пожару је уређај који у случају оштећења или кvara може изазвати запаљење самог уређаја, медија у којем се уређај налази или је његов саставни дио,

те материјала на којем се уређај налази или га такав материјал окружује,

18) уређај за аутоматско откривање и јављање пожара је скуп уређаја, инсталација и опреме који служи за право-времено откривање пожара и просљеђивање информације о настанку пожара до мјеста одакле се започиње гашење пожара, те управљање другим сигурносним системима (ватроотпорним жалузинама, вратима, стабилним системима за гашење пожара), а састоји се од јављача пожара (аутоматских и/или ручних), дојавних линија, дојавне централе, извора напајања, уређаја за узбуђивање, те уређаја за пренос информација, ако се информације о настанку пожара, ради гашења, преносе изван мјеста на којем је дојавна централа.

ГЛАВА II

ЗАШТИТА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ПОСТРОЈЕЊА И УРЕЂАЈА ЗА ПРОИЗВОДЊУ, ПРЕНОС И ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ОД ПОЖАРА

Члан 4.

У електроенергетским постројењима, ради смањења опасности од пожара, треба да буду испуњени следећи услови:

1) електричне ротационе машине, енергетски трансформатори и други електрични апарати и уређаји заштићују се од кратких спојева, земљоспојева, опасних пренапона и недозвољених оптерећења,

2) електрични расклопни апарати су без уља или са мало уља,

3) сви апарати и уређаји правилно се користе и редовно одржавају.

Члан 5.

1) Приликом градње електроенергетских постројења, конструкциони елементи наведених постројења граде се од незапаливих материјала.

2) За топлотну заштиту грађевина у електроенергетском објекту уграђују се незапаливи материјали (или материјали неорганског поријекла) или тешко запаљиви материјали, а изузетно могу да се употребљавају и запаљиви материјали, ако се уграђују на начин да се не могу запалити.

Члан 6.

Мјере заштите од ширења пожара су:

1) избор погодне локације електроенергетског постројења и погодног размјештаја опреме и уређаја који садрже запаљиве течности,

2) мјере за брзо одвојење запаљивих течности,

3) подесно груписање опреме у пожарне секторе, водећи рачуна о намјени опреме, значају и пожарном оптерећењу,

4) правовремено и поуздано откривање и јављање насталог пожара,

5) постављање уређаја за гашење пожара на мјестима угроженим од пожара.

Члан 7.

1) Ради спречавања разорног дејства експлозије услед кратког споја или другог кvara у електроенергетском постројењу, примјењују се мјере за растерећење од прекомјерног притиска и за безопасно усмјеравање експлозивног таласа из уређаја, односно просторија.

2) У мјере из става 1. овог члана спадају:

1) постављање сигурносних мембрана на мјерне трансформаторе или одушника на енергетске трансформаторе,

2) постављање сигурносних поклопаца на лимене префабриковане ћелије разводних постројења,

3) постављање сигурносних мембрана на поједине дијелове разводног постројења изолованог сумпорхексафлуоридом (SF₆) и сличне мјере.

Члан 8.

У електроенергетским постројењима која садрже трансформаторе или апарате са уљем или другим изолационим течностима спречава се продирање уља, односно других изолационих течности у водотокове, водне захвате или канализацију и канале главних и помоћних струјних кола, односно постројења.

Члан 9.

Електроенергетска постројења високог напона смјештају се тако да се спријечи ширење пожара на сусједне зграде (објекте), и то:

- 1) у посебну зграду (објекат) која служи искључиво за смјештај електроенергетског постројења,
- 2) у оквиру зграде (објекта) која служи и за друге намјене,
- 3) на отворен простор.

Члан 10.

Ако се електроенергетско постројење високог напона поставља у зграду која служи искључиво за смјештај електроенергетског постројења, диспозиција постројења и размјештај дијелова постројења и уређаја подложних пожару изводи се тако да се онемогући ширење пожара на сусједне зграде (објекте) које не припадају овом постројењу.

Члан 11.

Вентилациони отвори и канали просторија у које су смјештени енергетски трансформатори и електричне ротационе машине изводе се тако да евентуални пламен и гасови не угрожавају људе и сусједне објекте.

Члан 12.

- (1) Ако постоји опасност ширења пожара кроз кабловске канале и ровове, извршава се противпожарно заптивање кабловских канала и ровова.
- (2) Заптивање из става 1. овог члана извршава се и при уласку и при изласку кабловских канала из зграде, односно пожарних сектора.
- (3) Противпожарно заптивање изводи се помоћу пијеска или неког другог негоривог материјала коришћењем ватроотпорних премаза за каблове или слично.

Члан 13.

Енергетски трансформатори појединачне називне снаге до 1.600 kVA могу се смјестити у исту просторију у коју се постављају други дијелови припадајућег електроенергетског постројења (блок високог напона, нисконапонска табла и слично), без постављања посебних преграда.

Члан 14.

Енергетски трансформатори појединачне називне снаге изнад 1.600 kVA смјештени у зграде (објекте) постављају се појединачно у просторије које чине пожарне секторе.

Члан 15.

За заштиту и спасавање у случају пожара или експлозије, као и за успјешно гашење пожара обезбјеђују се најкраћи и најсигурнији путеви за евакуацију.

Члан 16.

(1) Степеништа се постављају одвојено од погонских просторија електроенергетских постројења и заштићују од дејства ватре и експлозије или се поставља засебно помоћно степениште.

(2) Степеништа из става 1. овог члана се провјетравају.

Члан 17.

(1) Излази за евакуацију из постројења су пројектовани, односно изграђени тако да ниједно мјесто у постројењу није удаљено више од 20 m од излаза на безбједан простор.

(2) Излази из става 1. овог члана су јасно обиљежени.

Члан 18.

(1) Врата погонских просторија, као и врата на путевима који воде од наведених просторија до степеништа и до безбједног простора отварају се у смјеру излажења, а отварање врата са унутрашње стране је лако изводљиво, без употребе кључа или алата.

(2) Врата из става 1. овог члана отпорна су према пожару.

Члан 19.

Ако енергетски трансформатор има направу за испуштање уља, у случају пожара направа се отвара са противпожарно заштићеног мјеста.

Члан 20.

(1) Ако се електроенергетско постројење високог напона поставља у зграду која служи и за друге намјене, дијелови постројења подложни пожару смјештају се у посебне пожарне секторе чији периферни зидови, стропови и подови имају пожарну отпорност од најмање 90 минута, а врата између пожарних сектора имају пожарну отпорност од најмање 30 минута.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, ако се електроенергетско постројење високог напона поставља у стамбену или пословну зграду, болницу, обданиште, школу, робну кућу, затворену велику гаражу или спортски објекат, дијелови постројења подложни пожару смјештају се у посебне пожарне секторе чији периферни зидови, стропови и подови имају пожарну отпорност од најмање 180 минута, а врата између пожарних сектора имају пожарну отпорност од најмање 60 минута.

(3) Пожарни сектори имају приступ са слободног простора или из просторије која је лако приступачна са спољне стране, а врата која воде до слободног простора су од негоривог материјала.

(4) Изузетно од става 1. овог члана, електроенергетско постројење са трансформаторима појединачних називних снага до 1.600 kVA може да се смјести у фабричку халу, под условом да су примјењене ефикасне мјере за заштиту од појаве и ширења пожара.

Члан 21.

(1) Ако се електроенергетско постројење високог напона поставља на отворен простор, потребно је да уљни трансформатори буду удаљени од сусједних зграда, у зависности од снаге трансформатора, и то:

1) за трансформатор снаге до 10 MVA најмања удаљеност је 3 m,

2) за трансформатор снаге преко 10 MVA до 40 MVA најмања удаљеност је 5 m,

3) за трансформатор снаге преко 40 MVA до 200 MVA најмања удаљеност је 10 m,

4) за трансформатор снаге преко 200 MVA најмања удаљеност је 15 m.

(2) Ако се електроенергетско постројење високог напона поставља на отворени простор у близини стамбене или пословне зграде, болнице, обданишта, школе, робне куће, затворене велике гараже или спортског објекта, удаљености из става 1. овог члана повећавају се двоструко.

(3) Ако се удаљености из ст. 1. и 2. овог члана не могу остварити, заштита од ширења пожара обезбјеђује се преградним зидом:

1) пожарне отпорности од 90 минута,

2) висине до горње ивице дилатационог суда трансформатора,

3) дужине која одговара дужини, односно ширини сливног лијевка (каде) испод трансформатора, зависно од положаја трансформатора у односу на сусједни објекат (зграду).

(4) Изузетно од става 1. овог члана, за трансформаторске станице смјештене на стубу, удаљеност енергетског

трансформатора од сусједних зграда (објеката) износи најмање 3 m.

Члан 22.

Ако се енергетски трансформатори постављају на отворен простор без међупростора, одвајају се ватроотпорним зидовима.

Члан 23.

Енергетски трансформатори постављају се тако да се омогући што лакши приступ возилима за гашење пожара.

Члан 24.

(1) Сваки енергетски трансформатор или уређај који појединачно садржи више од 1.000 kg уља има сабирну уљну јаму за брзо одвођење или сакупљање уља.

(2) Уљна јама из става 1. овог члана састоји се од сливног лијевка (каде), решетке, уљне јаме, одвода и другог.

Члан 25.

Сабирна уљна јама изводи се испод енергетског трансформатора или уређаја или на неком другом погодном мјесту у оквиру електроенергетског постројења или ван електроенергетског постројења, зависно од расположивог простора и локалних услова.

Члан 26.

Сабирна уљна јама изводи се појединачно, испод сваког енергетског трансформатора или уређаја или као заједничка јама кад се иста сабирна уљна јама користи за више трансформатора.

Члан 27.

(1) Ако се сабирна уљна јама поставља изван мјеста на коме се налази енергетски трансформатор или уређај, начин извођења сабирне уљне јаме бира се зависно од локалних услова, а сабирна уљна јама се повезује са сливним лијевком (кадом) испод штићеног трансформатора или уређаја, помоћу одговарајућег одвода.

(2) Ако се сабирна уљна јама налази на отвореном простору, уље у сабирној уљној јами може директно да понире у земљу или да се као сабирна уљна јама користи отворени ров.

(3) Одвођење уља на начин из става 2. овог члана, може да се врши уколико се земља натоплена уљем може уклопити и замијенити новим слојем земље и да изливена количина уља ни у ком случају не може да продре у водотокове, водне захвате или канализацију и у канале за каблове главних и помоћних струјних кола односног постројења.

Члан 28.

(1) Сабирна уљна јама има запремину да може да прими укупну количину уља коју садржи енергетски трансформатор или уређај.

(2) Ако сабирна уљна јама служи за више енергетских трансформатора или уређаја, потребно је да запремина те јаме може да прими укупну количину уља енергетског трансформатора или уређаја који садржи највише уља.

Члан 29.

Сабирна уљна јама изводи се тако да запаљено уље које истиче из енергетског трансформатора или направе не може горјети у сабирној уљној јами, што се постиже постављањем слоја шљунка или туцаника на металну решетку или мрежу којом се сабирна уљна јама одваја од околног простора или коришћењем довољно дугог и погодно обликованог одвода, који спаја сливни лијевак (каду) и сабирну уљну јаму.

Члан 30.

Сабирна уљна јама изводи се тако да атмосферске или подземне воде не ометају намјену коју та јама има.

Члан 31.

Ако енергетски трансформатор или уређај садржи до 1.000 kg уља, извођење сабирне уљне јаме није обавезно,

а умјесто сабирне уљне јаме, користе се слjedeће мјере заштите:

1) ако се електроенергетско постројење налази у згради (објекту) која служи и за друге намјене, потребно је да просторија у којој је постављен енергетски трансформатор или уређај има довољно висок праг на вратима, тако да целокупна количина уља у случају изливања остане унутар просторије, а под просторије, као и зидови, до висине прага на вратима су непропусни за уље,

2) ако се електроенергетско постројење налази на отвореном простору, у посебној згради (објекту) која служи искључиво за такву намјену, као и у посебној јами изван зграде (објекта), уље може да се разлива испод и око трансформатора и да директно понире у земљу, под условом да су испуњени услови из члана 27. став 3. овог правилника.

Члан 32.

Тло испод електричних уређаја и опреме у електроенергетским постројењима на отвореном простору одржава се и на одговарајући начин третира да би се избјегла могућност запаљења растиња, те пренос пожара на друге дијелове постројења или друге објекте.

Члан 33.

(1) У зградама са електроенергетским постројењима називног напона од 110 kV и више, односно називне снаге трансформатора од 20 MVA и више, те у зградама електричне јединичне називне снаге ротационе машине од 10 MVA и више, ако су та електроенергетска постројења без људства, обезбјеђује се рано откривање пожара помоћу уређаја за аутоматско откривање и јављање пожара.

(2) Уређаји за аутоматско откривање и јављање пожара, уграђују се и у просторије у којима се налазе опрема и уређаји од којих битно зависи рад електроенергетског постројења или електроенергетског система као целине (диспечерски и рачунски центри, командне сале и слично).

Члан 34.

(1) Уређаји за аутоматско откривање и јављање пожара уграђују се у све просторије у подручју једног пожарног сектора.

(2) Сигнал појаве пожара просљеђује се диспечерском центру или одговарајућем центру контроле и управљања.

Члан 35.

(1) За гашење пожара на електроенергетским постројењима и уређајима примјењују се покретни апарати и справе за гашење, који су према техничком упутству предвиђени за гашење пожара на електричним инсталацијама.

(2) За електроенергетска постројења називне снаге до 1.600 kVA, у којима нема присутних лица, није обавезно постављање апарата и справа из става 1. овог члана.

Члан 36.

Покретни апарати и справе за гашење, који се употребљавају за гашење пожара електричних уређаја под напоном, једнообразно су и упадљиво означени натписом: "Употреба дозвољена за гашење пожара под напоном".

Члан 37.

(1) Апарати и справе за гашење пожара код којих је средство за гашење пожара електрично проводљиво не смјештају се непосредно уз електричне уређаје.

(2) Апарати и справе из става 1. овог члана имају ознаку да се не употребљавају за гашење пожара на електричним уређајима под напоном.

Члан 38.

(1) За гашење мањих пожара на тлу (мањих количина запаљеног разливеног уља, каблова и слично), уз остале одговарајуће справе и средства, употребљава се и сув пијесак,

који се чува на одређеним мјестима у одговарајућим посудама, заједно са припадајућом лопатом.

(2) Пијесак се употребљава и за подизање мањих насипа ради спречавања ширења разливог и евентуално запаљеног уља.

Члан 39.

Апарати и справе за гашење пожара у електроенергетским постројењима не износе се из просторија у које су постављени, нити се могу употребљавати у друге сврхе.

Члан 40.

(1) Енергетски трансформатори и електричне ротационе машине називних снага преко 40 MVA по јединици, који су смјештени у зградама, имају стабилне уређаје за гашење пожара.

(2) Стабилне уређаје за гашење пожара не морају имати цијевни генератори, електричне ротационе машине хлађене водоником, као и друге електричне ротационе машине које имају изолацију која је незапаљива или која не подржава горење, а код којих је примјењен систем за правовремено откривање пожара.

(3) Енергетски трансформатори који се налазе у издвојеним електроенергетским постројењима на отвореном простору не морају се штитити стабилним уређајима за гашење пожара, под условом да је положајем (локацијом) енергетских трансформатора или постављањем ватросталних преграда спречено ширење пожара на сусједна насеља или значајне објекте.

Члан 41.

(1) При аутоматском активирању стабилног уређаја за гашење пожара, систем преноса команде за главни запорни вентил (направу) треба да буде поуздан, а изводи се помоћу одговарајућих електричних, механичких, хидрауличних или пнеуматских направа.

(2) Активирањем стабилног уређаја за гашење пожара даје се звучни сигнал узбуне.

(3) Ако се команда преноси електричним путем, као извор напона користи се посебно струјно коло акумулаторске батерије.

Члан 42.

Активирањем стабилног уређаја за гашење пожара извршава се аутоматско одвајање енергетског трансформатора или електричне ротационе машине од електроенергетске мреже, те се поред тога извршава размагнетисавање и искључење погона електричне ротационе машине (искључење довода воде припадајуће водене турбине, односно довода паре припадајуће парне турбине и слично), односно искључење вентилатора енергетског трансформатора.

Члан 43.

Активирање стабилног уређаја за гашење пожара из члана 42. овог правилника, односно пренос команде на главни запорни вентил (направу) из члана 41. овог правилника, изводи се тако да се извршава претходно дјеловање основних електричних заштита електричне ротационе машине или енергетског трансформатора (диференцијална заштита, надструјна заштита, гасна – Бухолцова заштита и слично).

Члан 44.

(1) Поред аутоматског активирања уређаја за гашење пожара, постоји могућност за независно и ручно активирање уређаја за гашење пожара.

(2) Направа за ручно активирање уређаја за гашење пожара (дугме, ручица и слично) налази се на уочљивом, лако приступачном и заклоњеном мјесту у близини заштићеног постројења и означена је на упадљив начин.

(3) Ако постоји могућност да се направа за ручно активирање уређаја за гашење пожара нехотично активира, предвиђају се двије узастопне операције за активирање направе (разбијање стакла и притисак на дугме).

Члан 45.

(1) Све направе за руковање стабилним уређајем за гашење пожара су јасно и упадљиво означене одговарајућим бојама и натписима, са ознакама њихових погонских положаја.

(2) На прилазима до направа из става 1. овог члана, по потреби, постављају се и посебни натписи (путокази).

Члан 46.

Размази између дијелова под напоном електроенергетског постројења и дијелова стабилног уређаја за гашење пожара су такви да одговарају техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1.000 V.

Члан 47.

Дијелови стабилног уређаја за гашење пожара су заштићени од превисоког напона додиром, тако да одговарају техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона.

Члан 48.

Ако у електроенергетском постројењу постоји опасност од експлозије, дијелови стабилног уређаја за гашење пожара који су битни за гашење заштићују се од експлозије погодним смјештајем, одговарајућом конструкцијом или одговарајућим мјерама за смањење дејства експлозије.

Члан 49.

Ако је постројење заштићено стабилним уређајем за гашење пожара распршеном водом, омогућава се одвођење воде да се вода испуштена из уређаја не би разливала на дијелове постројења.

Члан 50.

(1) У грађевинским објектима са електроенергетским постројењима и уређајима изводи се сигурносна расвјета према одговарајућим стандардима.

(2) Свјетилке сигурносне расвјете напајају се из акумулаторских батерија за друге потребе у електроенергетском објекту или из властитих батерија.

(3) Свјетилке противпаничног освјетљења су посебно видљиво означене и постављене изнад врата, на стубишима, излазима и пролазима, тако да се омогући слободан излаз најкраћим путем из грађевине, односно објекта.

(4) Простори у којима се налазе уређаји за контролу и управљање освјетљени су нужном расвјетом са најмање 15 lx, а излазни путеви су освјетљени противпаничним освјетљењем са најмање 1 lx (мјерено 0,8 m од нивоа пода).

ГЛАВА III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара ("Службени гласник Републике Српске", број 42/13).

Члан 52.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: С/М-020-89/20
21. септембра 2020. године
Бања Лука

Министар,
Мр Драган Лукач, с.р.

1846

На основу члана 29. став 6. Закона о заштити од пожара ("Службени гласник Републике Српске", број 94/19) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар унутрашњих послова, у сарадњи са министром за просторно уре-